

CSR-utbildning i Kina 2019

Studenters syn på CSR

Forskningsrapport 2/2019

2019-05-21

New Context AB

New Context AB

CSR-utbildning i Kina

Jag har hållit CSR-föreläsningar vid Shanghai Universitet i deras kursverksamhet på nivån Executive MBA sedan maj 2015. Det är en årlig kurs som jag hållit i 5 år. I år höll jag dessutom en för studenter som läser på heltid, tidigare har det varit för affärsmän som arbetat i 5-10 år och velat ha en akademisk påbyggnad. Mina studenter i år hade nog i de flesta fall arbetat ett par år men det var klart att de inte var fullfjädrade affärsmän, dock var de som andra studenter nyfikna på saker och ting och vi hade oerhört intensiva diskussioner.

Det där med akademiska diskussioner var något som jag trodde försvunnit i Kina. Mina EMBA-studenter sade alltid samma saker, rätt förutsägbart. De vanliga studenterna hade olika åsikter och en bättre koll på situationen utanför Kina. Det var t.ex. självklart för dem att Kina hade dålig ranking i antikorrupktion men de visste inte så mycket om hur korrupktionen i Kina går till. Ett problem som dock är vanligt i Kina är att studenterna gör "cut and paste" från något material på nätet och man måste undvika frestelser till detta genom t.ex. val av uppsatsämnen, personlig kännedom om studenterna och stickprovskontroller.

Akademisk frihet är något som man kanske aldrig tror Kina haft. Jag blev överraskad av hur väl universiteten lyckat skyddat sig mot den kinesiska kontrollapparaten. Det finns överallt professorer som försöker värna akademisk frihet och begreppet är nog mer levande än i Europa. Jag är också glad att ingen kräver att se mitt undervisningsmaterial i förhand eller har reprimander i efterhand. Varje år tror jag att det är det sista året jag blir inbjuden eftersom jag arbetar med ett känsligt ämne och jag exempelvis inte skriver om arbetet på engelska, men det dimper varje år ner en ny inbjudan.

Mina slutsatser från årets utbildning var

1. Sjunkande intresse för multinationella företag. Det är inte längre självklart att utländska företag är bra på CSR och att man har något att lära. Det framkom att det dock är två områden där de ligger före kinesiska företag: dels miljöarbetet där utländska företag har en överlägsen teknologi och dels antikorrupktion där de har genomarbetade stränga regler. Kanske är det så att utländska företag sänkt sina ambitioner ungefär i takt med att man låtit bolagen i Kina drivas av kineser snarare än expats.
2. Ökat förtroende för statliga kinesiska företag. Dessa stora bjässar som bara för några år sedan var förlustbringande och sågs som en del av Kinas hopplösa rostbälte, är nu populära och dessutom ledande inom CSR-arbetet. Studenterna framhöll bland annat att de i kraft av sitt statliga ägande kan göra långsiktiga investeringar, kan satsa i fattiga regioner, har intern rättvisa och en etik som stämmer med samhällets principer.
3. Mindre intresse för privata kinesiska företag. Det går helt enkelt inte att få fram exempel på bra CSR-arbete i kinesiska privata företag. Visst finns det exempel på motsatsen men då är det nästan alltid Alibaba eller något känt IT-företag. För att få den stora massan av kinesiska privata företag att göra CSR-insatser krävs insatser från staten! Jag ställde ofta frågan om varför man inte ställde krav på privata företagare och svaret var att de har i sitt DNA att maximera vinsten och därför struntar i allt annat.
4. Könsdiskriminering är ett stort ärende nu när de kvinnliga studenterna blivit mer talföra. Det sitter inte längre tysta i salen utan kräver att få rättvis lön och karriärutveckling. Fortfarande är det ingen

som tar upp "sexual harassment". Kanske är det en känslig fråga några år till, men det vore naturligt om det en dag får samma utrymme som i den europeiska CSR-debatten.

5. Miljöfrågor är fortfarande stora men man märker att kunskapen om internationella trender är liten. Exempelvis var det ingen av min 18 kinesiska studenter som hört namnet Greta Thunberg, medan nästan alla av mina 6 utländska studenter kände till hennes namn och vad hon gjort. Jag fick intrycket att miljöfrågorna främst sågs från ett personligt än ett samhällsligt perspektiv. Exempelvis fick en demonstration av hur mycket onödiga förpackningar som man fick när man beställde en Latte på delivery (påse, bägare, lock, två värmeskydd, servetter, socker, sked osv.) jämfört med om man drack en kaffe på café.
6. Korruption är en stor fråga men den är känsligare än andra känsliga frågor såsom mänskliga rättigheter och fria fackföreningar genom att den innebär ett ställningstagande till dagens partilinje. Så fort partiledarens namn nämns sänks takhöjden i debatten så att ingen annan synpunkt finns. Jag dristade mig att säga att Kina har en mycket bestämd linje mot korruption, men hur kan det komma sig att man sjunkit från att ha varit fritt från korruption under kulturrevolutionen till att ligga på 87:e plats idag (enligt TI). Vilken av de tidigare ledarna schabblade till detta; Deng, Jiang eller Hu? Jag dristade mig säga att dagens politik inte skulle leda till att korruptionen försvann och inbjöd studenterna att vi kunde ses om 5 eller 10 år och se vem som hade rätt. Ingen nappade på förslaget...
7. CSR-begreppet är i Kina kopplat till företagets arbete. När vi i Sverige har utvidgat det till offentliga sektorn har vi bytt namn till hållbarhet. Detta skifte är komplicerat och blir hos oss ännu mer komplicerat genom att många problem finns i de privatiserade sektorn, sjukhus, skolor. Kunde man vidga begreppet till "governance" skulle man kunna rymma in andra sektorer i Kina men då blir det en fråga för andra lärosäten än handelshögskolor och däri ligger kanske problemet fr Kinas del.

Här slutligen en lista över vilka uppsatsämnen studenterna valde.

Subject	Title	Number
1	How can a Chinese private company improve CSR - problems and solutions?	6
2	Differences between Chinese and foreign companies' CSR practices.	1
3	What can be done to improve gender balance and abolish discrimination (gender, age, origin) at work place?	7
4	Should we listen more to trade unions or other employee voices?	1
5	How can a company or organization reduce its carbon footprint/fossil dependence?	0
6	How to improve knowledge about CSR problems in supply chain.	1
7	Can corruption be limited in companies and organizations?	5
	Annat	2

Bengt Johansson

Foto på första sidan: CSR-gruppen på Shanghai Universitys campus med gästtalaren Alexander Andersson från H&M

For other reports, see our web site www.newcontext.se